

Motion till riksdagen 2024/25:2644

av **Märta Stenevi m.fl. (MP)**

En fungerande arbetsskadeförsäkring

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga fram en proposition på de förslag som lagts fram i SOU 2023:53 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöver detta ge Försäkringskassan i uppdrag att begära in inkomstuppgifter och pröva livränteunderlaget årligen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en maxgräns på tolv månader för den summa som en mottagare av livränta kan bli återbetalningsskyldig till följd av utebliven omprövning av livränteunderlaget och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I december 2021 tillsatte den dåvarande regeringen en utredning som fick i uppdrag att se över arbetsskadeförsäkringen för att garantera att den fyller sin funktion när det gäller att ge ekonomisk trygghet vid arbetsskada, samt att skyddet ges likvärdigt för män och kvinnor. Utredningen fick senare, av nuvarande regering, ett tilläggsdirektiv för att också bedöma hur finansiering av försäkringen och hanteringen av risker i försäkringen skulle kunna styra mot ett mer proaktivt arbete med arbetsmiljö från arbetsgivarens sida.

Utredningen har gjort ett gediget arbete och presenterar en rad förändringar i regelverket för att ge arbetsskadeförsäkringen ett bättre jämförbart utfall, och en tryggare försäkring vid arbetsskada. Bland de förslag som lagts fram kan särskilt understrykas vikten av att förtydliga beviskraven i prövningarna, en förkortning av kravet på varaktighet från 365 till 180 dagar samtidigt som en karenstid på 180 dagar föreslås införas, samt att undantaget för skador orsakade av vissa psykosociala faktorer avskaffas.

Vidare föreslås att maxgränsen för livränteunderlaget ska höjas från 7,5 prisbasbelopp till 7,5 inkomstbasbelopp, samt att livräntorna årligen ska räknas upp med inkomstindex. Det är viktiga förändringar som skulle motverka den nuvarande

situationen, där beräkningsgrunderna är svårbegripliga för den försäkrade samt medför att livräntans värde successivt urholkas, vilket står i direkt motsats till syftet med livräntan.

Det är en lång rad förändringar som föreslås, och sammantaget skulle de innebära ett stärkt skydd vid arbetsskada och ett regelverk som tar bättre hänsyn till förutsättningarna för olika yrkesgrupper. Förslagen har också tagits emot mycket positivt av såväl arbetstagarorganisationer som Jämställdhetsmyndigheten med flera.

Utredningen har också tittat översiktligt på återbetalningskraven. Idag har Försäkringskassan inte resurser att göra regelbundna kontroller av livräntan, inte heller begär kassan in nya löneunderlag på en regelbunden basis. Detta i kombination med att livräntan är kopplad till prisbasbelopp gör att många försäkrade plötsligt finner sig återbetalningsskyldiga utan att egentligen ha uppfattat varför. Detta beror på att lönenivåerna för den som har en delvis inkomst ökar snabbare än vad livränteunderlaget räknas upp, vilket gör att man utan att veta om det inte längre har rätt till livränta. För den enskilde är detta ett mycket svårt system att beräkna eller kontrollera på egen hand, och konsekvenserna riskerar att bli mycket stora för den enskilde. Det finns exempel på försäkrade som inte kontrollerats av Försäkringskassan på många, många år och sedan blir återbetalningsskyldiga för hundratusentals kronor. Därför bör regeringen förändra Försäkringskassans uppdrag så att det framgår att löneuppgifter ska hämtas in årligen från den försäkrade, att en omprövning görs årligen för att säkerställa att livräntan betalas ut på rätt grunder samt att det därmed också sätts en gräns för hur lång tid en mottagare av livränta ska kunna bli återbetalningsskyldig för på 12 månader. Det är inte rimligt att det som ska vara ett skydd för den som orsakats långvarig skada och inkomstbortfall av sin arbetsmiljö blir en skuldfälla på grund av myndighetens bristande kontroller. Särskilt orimligt ter detta sig i ett system som är så svårgenomträngligt.

Att Försäkringskassan saknar resurser är i grund och botten en fråga om politiska prioriteringar, där den nuvarande regeringen drog undan mattan för myndigheten och tvingade fram nedskärningar med flera tusen personer, med konsekvensen att handläggningstiderna blivit oförsvarbart långa och myndigheten inte längre i alla delar kan upprätthålla en rättssäker prövning. Delar av anslagen har regeringen nu tvingats lägga tillbaka, men i lägre utsträckning än Försäkringskassan äskat, och i kombination med helt nya uppdrag. Det gör naturligtvis att det blir än viktigare med tydliga regelverk för vad Försäkringskassan förväntas klara inom sitt anslag.

Korrekta utbetalningar och minskade återbetalningskrav skulle både underlätta för individerna som idag hamnar i kläm och minska behovet av rättsliga prövningar av kraven.

Märta Stenevi (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Mats Berglund (MP)

Janine Alm Ericson (MP)